

SHEMA ŠOLSKEGA SADJA ZA ŠOLSKO LETO 2009/2010

Nosilec ukrepa:

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v sodelovanju z Ministrstvom za šolstvo in šport ter Ministrstvom za zdravje

Izvajalec ukrepa:

Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja

Skrb za uravnoteženo prehrano je osnovno vodilo, zdrav življenjski slog pa najpomembnejši cilj ukrepa Shema šolskega sadja.

Sadje in zelenjava predstavljata pomembno skupino živil v uravnoteženem jedilniku vsakega posameznika, zato se je tudi naša šola prijavila v Shemo šolskega sadja, ki je ukrep skupne kmetijske politike EU v sektorju sadja in zelenjave.

Znano je, da prebivalci Slovenije v dnevni prehrani ne zaužijemo priporočenih količin sadja in zelenjave, kar pogosto vpliva kot dodaten dejavnik pri pojavu številnih kroničnih obolenj in prezgodnje smrti. Tako sadje kot zelenjava v svoji sestavi vključujeta visok delež vode, prehranske vlaknine in drugih zaščitnih snovi (vitamini in minerali), ki pomembno vplivajo na zdravje. Pri izvajanju tega ukrepa bomo upoštevali Smernice zdravega prehranjevanja v vzgojnoizobraževalnih ustanovah, ki jih je pripravilo Ministrstvo za zdravje v sodelovanju z Ministrstvom za šolstvo. Sadje in zelenjavo bomo izbirali in nabavljali predvsem pri lokalnih pridelovalcih, ki prideluje hrano na naravi, človeku in okolju prijazne načine. Študije namreč kažejo, da lokalno pridelano sadje in zelenjava vsebuje večje količine hranljivih snovi v primerjavi z živili, ki so bila skladiščena in transportirana daljši čas. Pri teh živilih se namreč bistveno zmanjša njihova hranilna, biološka vrednost ter kakovost.

Namen Sheme šolskega sadja (SŠS) je ustaviti trend zmanjševanja porabe sadja in zelenjave ter hkrati omejiti naraščanje pojavnosti prekomerne telesne teže in debelosti pri otrocih. Slednja namreč povečuje tveganje za nastanek številnih bolezni sodobnega časa (sladkorna bolezen tipa 2, srčno-žilne bolezni, rak, osteoporoza, itd).

Evropska komisija je po obsežni študiji ugotovila, da je SŠS eden od ukrepov, ki bi lahko dolgoročno pripomogel k izboljšanju trenutnega stanja. V ta namen je Evropska unija Državam članicam namenila določeno finančno pomoč za brezplačno razdeljevanje svežega sadja in zelenjave učencem, pri čemer je dala velik poudarek pomembnosti vključevanja spremljajočih izobraževalnih in promocijskih aktivnosti. Republika Slovenija se je odločila, da bo ukrep SŠS uvedla že v prvem letu (2009/2010). Vlada je v ta namen sprejela Uredbo o ureditvi trga s svežim sadjem in zelenjavo (Uradni list RS, št. 65/2009), na osnovi katere so narejena navodila za šole posebej za leto 2009/2010, ki je v določenem smislu uvajalno leto. Osnovna šola se za vsako šolsko leto posebej prijavi v shemo. Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja ji dodeli oziroma odobri predvideno višino pomoči za tekoče šolsko leto. Pomoč je predvidena za povrnitev stroškov nabave sadja in zelenjave za 20 razdelitev, izključno za učence od 1. do 9. razreda, ki so vpisani v tekočem šolskem letu. Največja pomoč na učenca na šolsko leto znaša 6€. Razdeljevati se sme le sveže sadje in zelenjava, in sicer tistih vrst, ki so v tabeli:

jabolka	grozdje	kivi	paradižnik
hruške	ameriške borovnice	melona	zelje
jagode	fige		kumare
češnje in višnje	lubenica	orehi	korenje
kaki	rdeči in črni ribez	lešniki	paprika
marelice	maline		kolerabica
breskve in nektarine	slive		rdeča redkvice

Osnovna šola, ki razdeljuje sadje in zelenjavo, mora s svojimi knjigovodskimi evidencami dokazati, da je bilo razdeljeno sadje porabljeno izključno za prehrano učencev šole, in mora zato voditi ločene evidence za SŠS. Šole vlagajo zahteve za povrnitev stroškov trikrat na leto, agencija pa sredstva izplača glede na dejansko število vpisanih učencev in glede na dejansko razdeljeno količino sadja in zelenjave. Agencija pred izplačilom izvaja pregled na šolah, kjer se pregleda knjigovodstvo šole, iz katerega mora biti razvidno namensko razdeljevanje sadja in zelenjave.

V okviru ukrepa SŠS bomo izvajali tudi vrednotenje, s katerim bomo ugotavljali učinke razdeljevanja sadja in zelenjave na zdravje, rezultati vrednotenja pa nam bodo obenem služili kot osnova za izboljševanja ukrepa v prihodnjih letih. Vrednotenje SŠS bo izvajal Inštitut Republike Slovenije za varovanje zdravja.

po Navodilih OŠ za izvajanje SŠS
povzel
organizator prehrane
Matej Pangerl